

ผลงานรายบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

จัดทำโดย นางสาว ลีชากาณัจ์ ศิไพบุณณากาณัจ์
รหัส 9925

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 99
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2567
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

ผลงานรายบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

จัดทำโดยนางสาว ลีชากาณัจ์ ศีไพบุณณาภาณัจ์

รหัส 9925

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 99
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ประจำปี 2567

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

(หน้าอนุมัติ)
สำนักงาน ก.พ.

เอกสารผลงานรายบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรมของสำนักงาน ก.พ.

นางสาวสุชาดา ไทยบรรเทา
อาจารย์ที่ปรึกษา

นายจุฬา สุขมานพ
อาจารย์ที่ปรึกษา

นางสาวบรรจงจิตต์ อังศุสิงห์
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 23 ให้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายในการคุ้มครองและพัฒนาสมรรถภาพคนพิการ การศึกษา การประกอบอาชีพ รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยจัดสวัสดิการให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานกองทุนฯ ที่ผ่านมามีปัญหาที่สำคัญจำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ (1) **ปัญหาด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ** อาทิ การเบิกจ่ายเงิน การสนับสนุนโครงการการสนับสนุนศูนย์บริการคนพิการทั่วไป หลักเกณฑ์การกู้ยืมเงินกองทุนประกอบอาชีพ การหารายได้ของกองทุน และบุคลากรของกองทุนที่ยังไม่เพียงพอต่อภารกิจ รวมทั้งบุคลากรยังขาดทักษะและความชำนาญในการทำงาน และ (2) **ปัญหาเรื่องโครงสร้างองค์ประกอบของคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน** ตลอดจนอำนาจหน้าที่

แนวโน้มที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ที่มีระยะเวลายาวนาน สถานประกอบการหลายแห่งต้องปิดตัวลง จึงทำให้สถานการณ์การจ้างงานมีแนวโน้มลดลง ส่งผลกระทบต่อสัดส่วนการจ้างงานคนพิการ รวมถึงสัดส่วนการส่งเงินของสถานประกอบการเข้ากองทุน พก. อีกทั้ง คนพิการซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบาง ได้รับผลกระทบโดยมีแนวโน้มถูกเลิกจ้างเพิ่มมากขึ้น ทำให้อาจจะต้องขอรับบริการ การช่วยเหลือ และการเยียวยาต่าง ๆ และพึ่งพาเงินกู้ของกองทุนพก. เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันคนพิการยังเห็นว่ารัฐยังไม่สามารถกระจายเงินกองทุนให้เข้าถึงคนพิการทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง จึงมีข้อเรียกร้อง ข้อคิดเห็นของคนพิการและผู้แทนองค์กรคนพิการ ที่มองว่ากองทุนฯ ต้องพิจารณาความร่วมมือการบูรณาการร่วมกับองค์กรด้านคนพิการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในการบริหารจัดการกองทุนฯ อย่างชัดเจน เช่น การมีส่วนร่วมในเชิงนโยบาย การกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมเป็นกรรมการ/อนุกรรมการในระดับต่างๆ สำหรับการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สนับสนุนโครงการที่อาจไม่ตอบสนองต่อผลลัพธ์ของการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการในภาพใหญ่ และข้อจำกัดในเรื่องหลักเกณฑ์ในการใช้จ่ายเงินกองทุนฯ ยังไม่สอดคล้องกับบริบทกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ

ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนฯ จึงมีข้อเสนอ ดังนี้ **ส่วนที่ 1 คือ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ** ให้สามารถบริหารเงินที่มีอยู่ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างแท้จริง และเป็นธรรม ได้แก่ 1) การสนับสนุนโครงการให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานแบบบูรณาการเชิงรุกที่มุ่งเป้าหมายเฉพาะชัดเจน วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์สร้างผลลัพธ์และผลกระทบที่เป็นรูปธรรมต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และกำหนดขนาดของโครงการที่ให้การสนับสนุน และกรอบอัตรารายเงิน กระจายอำนาจในการพิจารณาอนุมัติกรอบวงเงิน เพื่อให้มีความคล่องตัวรวดเร็วในการพิจารณา ถิ่นกรอง และการอนุมัติ และองค์กรคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากกองทุนฯ ได้ง่ายขึ้น 2) การปรับปรุง “แนวทางการปฏิบัติเพื่อขอรับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการจากกองทุนส่งเสริม

และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” และ “คู่มือการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” โดยเฉพาะการทบทวนอัตราค่าใช้จ่ายในแต่ละรายการที่ต้องสอดคล้องกับราคาในท้องตลาดและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปให้มีความเหมาะสม 3) การพัฒนาระบบดิจิทัลและระบบฐานข้อมูลคนพิการให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน คนพิการไม่ตกหล่น เพื่อประโยชน์ต่อการเข้าถึงสิทธิของคนพิการในด้านต่างๆ รวมถึงการใช้ระบบดิจิทัล นวัตกรรมเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน และการยกระดับคุณภาพการทำงานของกองทุนฯ และเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการจากกองทุน เช่น การตรวจสอบสถานการณ์ กู้ยืมเงิน หรือขอการสนับสนุนโครงการ ตรวจสอบสถานะหนี้ และการชำระหนี้ เป็นต้น 4) การมุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกองทุนฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีบุคลากรที่มีความเป็นมืออาชีพ มีความเชี่ยวชาญทักษะด้านการเงิน ความรู้เกี่ยวกับระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในแต่ละประเภท และแสดงขั้นตอนการทำงานการตรวจสอบอย่างละเอียด และเป็นปัจจุบัน รวมถึงการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ อย่างต่อเนื่อง 5) การพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค ต่อการเข้าถึงและใช้จ่ายเงินกองทุน ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์และเอื้อต่อการบริหารจัดการต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน และที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพ คือการกำกับติดตามการใช้จ่ายเงินคนพิการยังต้องเพิ่มความชัดเจน การมุ่งผลลัพธ์ ตอบโจทย์ได้ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินเป็นไปอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับข้อเสนอในส่วนที่ 2 คือ **การแก้ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารจัดการของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ** ได้แก่ การปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯ เพื่อให้ผู้แทนขององค์กรคนพิการแต่ละประเภทได้เข้ามามีส่วนร่วม และเป็นตัวแทนของคนพิการแต่ละประเภทอย่างแท้จริง เพื่อเข้ามา มีบทบาทในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน หลักเกณฑ์เงื่อนไข การขับเคลื่อนกองทุนฯ และการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

โดยสรุปในการดำเนินการตามข้อเสนอ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้สามารถบริหารเงินที่มีอยู่ ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มีปัจจัยที่สำคัญคือการมีข้อมูลที่เพียงพอ ทั้งข้อมูลของคนพิการที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน สภาพปัญหาความต้องการ และอุปสรรคที่เป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงการใช้ประโยชน์ของกองทุนฯ เพื่อป้องกันคนพิการที่ตกหล่นและเข้าไม่ถึงสิทธิต่างๆ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งคนพิการ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ หน่วยงานของรัฐ และเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กลไกการดำเนินงานในสัดส่วนที่เหมาะสม ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการแก้ไขที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง ภายใต้การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ดังกล่าวนี้อันเป็นปัจจัย ผลกระทบต่อการขับเคลื่อนข้อเสนอให้ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในอนาคต เพื่อประโยชน์ของคนพิการ และความยั่งยืนของกองทุนในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาผลงานรายบุคคล (Individual Study) เล่มนี้ ผู้ศึกษาได้รับความเมตตาจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างดี ในการให้คำแนะนำ การถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ ทำให้ผู้ศึกษามีการคิดวิเคราะห์ในการจัดทำรายงานผลการศึกษาให้เป็นระบบ และวิธีคิด แนวทางการเขียน การสังเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำข้อเสนอที่มีประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ ทำให้รายงานฉบับนี้สำเร็จและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์สุชาติดา ไทยบรรเทาและคณะที่ปรึกษาเป็นอย่างยิ่ง

การจัดทำรายงานครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนเอกสารข้อมูลเป็นอย่างดีจากกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน และที่สำคัญกำลังใจดีๆจากทีมงานในสำนักงานเลขานุการกรม และการให้คำปรึกษา คำชี้แนะ การสะท้อนมุมมอง วิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนนโยบายจากท่านผู้บริหารกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ท่านที่ปรึกษาภายนอก ซึ่งมีประโยชน์ต่อแนวความคิดจัดทำข้อเสนอครั้งนี้

สุดท้ายผู้ศึกษา ขอขอบคุณ สำนักงาน ก.พ. ที่ได้ให้โอกาสในการเข้ารับการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.1) รุ่นที่ 99 ขอขอบคุณผู้บริหารโครงการฯ คณะบุคลากรเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ได้ดูแล อำนวยความสะดวก และบริหารจัดการตลอดหลักสูตร ในการอบรมไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สิชาภาณัจ์ ศิไพบุณณาภาณัจ์

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	1
1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	1
1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย	6
1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	7
2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	8
2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา	8
2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย	12
2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ	18
3. แผนพัฒนาตนเอง	19
3.1 การวิเคราะห์ตนเอง	19
3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง	20
3.3 ผลการพัฒนาตนเอง	21
4. บรรณานุกรม	36
5. ภาคผนวก	37
6. ประวัติผู้เขียนผลงานรายบุคคล	38

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา

- ปัญหา ความท้าทาย

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เพื่อเป็นทุนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมและการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยต้องจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ซึ่งได้รับโอนทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณและรายได้จากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลซึ่งต้องจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตลอดจนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุนตามมาตรา 34 และรายได้อื่น ขณะนี้กองทุนมีเงินคงเหลือ ณ วันที่ 29 มี.ค. 2567 อยู่จำนวน 9,503.72 ล้านบาท มีรายได้ต่อปี ประมาณ 2,600 ล้านบาท และมีการใช้จ่ายต่อปีประมาณกว่า 2,900 ล้านบาท ทั้งนี้ กองทุนฯ มีคณะกรรมการบริหารกองทุน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์ การจัดการกองทุน และมีอำนาจพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติโครงการ กำหนดวงเงิน และรายการค่าใช้จ่าย เพื่อสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยภารกิจหลักของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มี 3 ด้าน ได้แก่ (1) การให้บริการกู้ยืมเงินคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ (2) การดำเนินการสนับสนุนแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และ (3) การดำเนินการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ประกอบกับการปฏิรูปกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการถือเป็นประเด็นปฏิรูปหนึ่งที่ถูกบรรจุไว้ใน “เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 : กลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม” ตามแผนปฏิรูปประเทศด้านสังคม ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อปลดล็อกข้อจำกัดต่างๆ อันเป็นอุปสรรคของกลุ่มคนพิการ เพื่อให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีโอกาสอย่างเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากร แหล่งทุน บริการสาธารณะของรัฐ และในโอกาสในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้ตนเอง และสามารถสร้างผลผลิตให้แก่สังคมได้

จากการรับฟังข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่องจากคนพิการ องค์กรด้านคนพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบประเด็นสภาพปัญหาที่สำคัญ จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ (1) **ปัญหาด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ** อาทิ การเบิกจ่ายเงิน การสนับสนุนโครงการ การสนับสนุนศูนย์บริการคนพิการทั่วไป หลักเกณฑ์การกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ การหารายได้ของกองทุน และบุคลากรของกองทุนที่ยังไม่เพียงพอต่อภารกิจ รวมทั้งบุคลากรยังขาดทักษะและความชำนาญในการทำงาน และ (2) **ปัญหาเรื่องโครงสร้าง องค์กรประกอบของคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน** ตลอดจนอำนาจหน้าที่ เป็นต้น

ทั้งนี้ ประเด็นปัญหาด้านประสิทธิภาพการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สะท้อนจากผลการดำเนินงานที่ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่ากองทุนยังมีข้อจำกัดในการใช้เงินของกองทุน อาทิ สัดส่วนการสนับสนุนแผนงานโครงการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ รวมทั้งหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และกระบวนการในการพิจารณาอนุมัติเงินของกองทุนภายใต้ระบบและระเบียบราชการที่ยังมีความยุ่งยาก ล่าช้า ทำให้มีเงินสะสมค้างอยู่ในกองทุนเกินกำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุด จนส่งผลให้กระทรวงการคลังมีคำสั่งของกระทรวงการคลัง ตามหนังสือที่ กค 0406.2/ล.2973 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559 ให้กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการนำเงินสภาพคล่องส่วนที่เกินความจำเป็นส่งคลัง จำนวน 2,000 ล้านบาท ตามข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการให้องค์การของรัฐบาลที่ใช้ทุนหรือทุนหมุนเวียนนำทุนหรือผลกำไรเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ 1 พ.ศ. 2556 ที่ออกตามพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 จนกระทั่งมีการต่อสู้ฟ้องร้องขององค์กรของคนพิการเพื่อปกป้องคุ้มครองเงินของคนพิการในกองทุน โดยศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาให้กระทรวงการคลังคืนเงินที่ยึดไปจากกองทุนคนพิการกลับคืนมาได้ 1,000 ล้านบาท ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขแดงที่ 115/2565 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2565 ที่ให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว รวมทั้งปัจจุบันยังมีแนวโน้มว่ากองทุนที่มีเงินสะสมค้างอยู่ในกองทุนเกินกำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุดถึง 3,000 ล้านบาท กำลังจะถูกกระทรวงการคลังมีคำสั่งให้กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการนำเงินสภาพคล่องส่วนที่เกินความจำเป็นส่งคลังอีกครั้ง ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุด และการนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน พ.ศ. 2561 ที่ออกตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสำหรับใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ทว่าปัจจุบันเงินรายได้ส่วนใหญ่ของกองทุนมาจากเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการสมัครใจเลือกส่งเข้ากองทุนเพื่อจ่ายเป็นเงินเดือนในอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้กับคนพิการแทนการจ้างงานคนพิการตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในขณะที่รัฐบาลไม่ได้อุดหนุนเงินเข้ากองทุนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เป็นกลไกในการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพ และสามารถนำเงินกองทุนไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

- สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวโน้มในอนาคต

1. การประเมินสถานการณ์ แนวโน้มปัญหาที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการทำงานของกองทุน พก. ในระยะ 3 - 5 ปี ได้แก่

1.1 ด้วยแนวโน้มเศรษฐกิจ และสถานการณ์หลังผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบกับการปรับตัวของเทคโนโลยี ส่งผลต่อสถานประกอบการที่ต้องจ้างคนพิการตามกฎหมาย โดยที่สถานการณ์การจ้างงานคนพิการ ถือเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อสถานะของกองทุน พก. เนื่องจากหากสถานการณ์การจ้างงานเพิ่มสูงขึ้น จะนำไปสู่สัดส่วนเงินที่จ่ายเข้ากองทุน พก. เพิ่มมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากสถานการณ์การจ้างงานลดลงก็จะส่งผลกระทบต่อรายได้ของกองทุน พก. ที่จะปรับลดลง

ซึ่งพบว่า ภาพรวมทั้งประเทศมีอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีสาเหตุมาจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อเข้ามามีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ก่อให้เกิดผลกระทบต่อรูปแบบการจ้างงานที่จะเน้นใช้เทคโนโลยีมากกว่าการจ้างแรงงานคน ส่งผลให้การจ้างงานหรือคุณลักษณะแรงงานที่ต้องการเปลี่ยนแปลงไป และหากพิจารณาจากสถานการณ์ในปัจจุบัน ยังมีสาเหตุของการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก และเนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่มีระยะเวลายาวนาน สถานประกอบการหลายแห่งต้องปิดตัวลงทั้งแบบชั่วคราวหรือปิดถาวร หรือหลายแห่งมีการลดจำนวนพนักงาน จึงทำให้สถานการณ์การจ้างงานมีแนวโน้มลดลง ส่งผลกระทบต่อสัดส่วนการจ้างงานคนพิการตามมาตรา 33 รวมถึงสัดส่วนการส่งเงินเข้ากองทุน พก. ตามมาตรา 34 อีกทั้ง คนพิการซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบาง ได้รับผลกระทบโดยมีแนวโน้มถูกเลิกจ้างเพิ่มมากขึ้น ทำให้อาจจะต้องขอรับบริการ การช่วยเหลือ และการเยียวยาต่าง ๆ และพึ่งพาเงินกู้ของกองทุน พก. เพิ่มมากขึ้นจึงส่งผลกระทบต่อสถานะของกองทุน พก. ที่จะมีรายได้ลดลงและมีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้น

1.2 คนพิการและองค์กรด้านคนพิการ เห็นว่ารัฐยังไม่สามารถกระจายเงินกองทุนให้เข้าถึงคนพิการทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง จึงมีข้อเรียกร้อง ข้อคิดเห็นของคนพิการและผู้แทนองค์กรคนพิการ ที่มองว่ากองทุนฯ ต้องพิจารณาความร่วมมือการบูรณาการร่วมกับองค์กรด้านคนพิการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในการบริหารจัดการกองทุนฯ อย่างชัดเจน เช่น การมีส่วนร่วมในเชิงนโยบาย การกำหนดหลักเกณฑ์ การเข้าร่วมเป็นกรรมการ/อนุกรรมการในระดับต่างๆ

1.3 ปัญหาด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ อาทิ

- การพิจารณาสนับสนุนโครงการที่อาจไม่ตอบสนองต่อผลลัพธ์ของการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการอย่างแท้จริง รวมทั้งองค์กรคนพิการยังไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากกองทุนฯ คนพิการ ซึ่งอาจเกิดจากความไม่รู้ ความเข้าใจในการขอรับการสนับสนุนยังไม่เพียงพอร่วมด้วย
- คนพิการยังมีหนี้สินค้างชำระจากเข้าการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ ไม่ประสบความสำเร็จในการลงทุน มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ
- บุคลากรยังขาดทักษะและความชำนาญด้านการเงิน การบริหารจัดการกองทุน และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- กฎเกณฑ์ ระเบียบในการใช้จ่ายเงินกองทุนฯ ยังไม่สอดคล้องกับบริบทกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ เช่น อัตราค่าใช้จ่ายในบางรายการต้องปรับราคาเพิ่มขึ้นเนื่องจากสินค้าในตลาดราคาสูงขึ้น เป็นต้น
- การกำกับติดตามการใช้จ่ายเงินคนพิการยังต้องเพิ่มความชัดเจน การมุ่งผลลัพธ์ ตอบโจทย์ได้ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินเป็นไปอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น แนวโน้มในอนาคตของกองทุนฯ จึงต้องมีการปรับตัวในการดำเนินการในหลายมิติ อันเนื่องจากปัจจุบันมีจำนวนคนพิการซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ พก. ต้องดูแลกว่า 2 ล้านคน โดยที่กองทุนฯ ยังไม่สามารถส่งผลให้เห็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เป็นรูปธรรม หรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญได้ ผ่านโครงการหรือการสนับสนุนเงินจากกองทุนฯ ได้ ก็จะทำให้คนพิการจะตกหล่นจากการเข้าถึงสิทธิหรือขาดโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แนวโน้มและทิศทางการบริหารงานของกองทุนฯ จึงต้องปรับแนวทางการดำเนินงานไม่เฉพาะแต่ในมิติทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อสถานะและผลการดำเนินงาน

ทางการเงิน หรือ การบริหารจัดการการปล่อยสินเชื่อเงินกู้และค่าใช้จ่ายในการอุดหนุนโครงการ ซึ่งปัจจัยเป็นตัวแปรที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในงบการเงิน ทิศทางและแนวทางในการบริหารกองทุน ฯ โดยแนวทางที่ได้ผลลัพธ์ทางการเงินที่ดีที่สุด อาทิ กำไรสูงสุด เงินสดและสภาพคล่องมากที่สุด อาจไม่ตอบสนองภารกิจของกองทุนฯ ได้อย่างสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ทางการเงินควรมีความคุ้มค่าและประสิทธิภาพในระดับที่เหมาะสมและยอมรับได้ ตลอดจนสภาพคล่องทางการเงินที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทางการเงินในอนาคต และความยั่งยืนของกองทุนฯ ทั้งนี้ ในการพัฒนาการดำเนินการให้เป็นไปเพื่อให้สามารถกำหนดกรอบการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยทิศทางที่เหมาะสมนอกเหนือจากปัจจัยทางการเงิน แต่รวมถึงสิทธิและสวัสดิการที่คนพิการจะได้รับเป็นไปอย่างทั่วถึงสามารถตอบสนองนโยบายรัฐ ทั้งการสงเคราะห์และพัฒนาในมิติทางสังคม แรงกระเพื่อมในการสร้างคุณภาพชีวิต ได้อย่างแท้จริง

ความจำเป็นในการดำเนินการ

โดยที่การบริหารและการประเมินผลกองทุนนอกระบบประมาณ ในชื่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นไปการดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ที่กำกับดูแลและบริหารเงินนอกระบบประมาณโดยกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการขอจัดตั้งกองทุนในลักษณะไว้ ซึ่งจะต้องปฏิบัติให้มีการบริหารจัดการให้เป็นไปตามนั้นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนพิการมากที่สุด ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็น เป็นความท้าทายของผู้บริหารกองทุน พก. ว่าจะต้องบริหารกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งการจัดตั้ง และพิจารณาแหล่งรายได้ การบริหารความเสี่ยงของกองทุน การบริหารความเสี่ยงของการปล่อยสินเชื่อรายย่อย และให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผล และประโยชน์ที่ได้รับ ภายใต้ผลกระทบจากสถานการณ์เศรษฐกิจ นโยบายของรัฐ และสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันและอนาคตที่มีต่อรายได้ ค่าใช้จ่าย และการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยเฉพาะผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และนโยบายการลงทุนของภาครัฐจะส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการประกอบธุรกิจของสถานประกอบการที่ต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุน พก. นอกจากนี้ ผลกระทบจากโครงสร้างประชากร และการจ้างงานอุตสาหกรรมลดน้อยลง รวมถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้ ค่าใช้จ่าย และการดำเนินงานของกองทุน พก. เนื่องจาก พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดให้สถานประกอบการที่มีพนักงานจำนวน 100 คน จ้างคนพิการ 1 คน หรือคิดเป็นอัตราส่วน 100 : 1 กล่าวคือ เมื่อสัดส่วนของสถานประกอบการที่ต้องจ้างงานคนพิการลดน้อยลง เงินสมทบที่เป็นรายได้หลักของกองทุนก็มีแนวโน้มลดลงด้วย ในขณะที่ คนพิการมีแนวโน้มต้องพึ่งพากองทุน พก. เพิ่มมากขึ้น รวมถึงโอกาสอุปสรรค และความท้าทายในการบริหารงานของกองทุน พก. ด้วยแนวโน้มความรุนแรงของการแข่งขันในตลาดแรงงานที่อุตสาหกรรมต้องการแรงงานมีฝีมือ หรือ Skill-labor เพิ่มมากขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อคนพิการบางกลุ่มที่อาจหลุดออกจากตลาดแรงงาน เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานในอนาคตได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของกองทุน พก. และความสามารถในการชำระหนี้ส่วนบุคคลได้และในอนาคตกองทุน พก. จะต้องพิจารณาประเด็นการยกระดับขีดความสามารถของคนพิการ ให้มีทักษะในการดำรงชีพและการประกอบอาชีพ ควบคู่กับการหารายได้เข้ากองทุน จึงมีทั้งความจำเป็นบนความท้าทาย ความสลับซับซ้อนของปัญหา และความคาดหวัง ภายใต้บริบททางเศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เป็นความจำเป็นที่ต้องมีการยกระดับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการดังกล่าวข้างต้น

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

หลักการแนวคิดที่ใช้เป็นกรอบในการดำเนินการ

2.2.1 แผนปฏิรูปประเทศด้านสังคม : การปฏิรูปกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ “การปฏิรูปกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” ได้ถูกบรรจุไว้เป็นประเด็นปฏิรูปหนึ่งในเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 : กลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคมตามแผนปฏิรูปประเทศด้านสังคม ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อปลดล็อกข้อจำกัดต่างๆ อันเป็นอุปสรรคของกลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคมเพื่อให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีโอกาสอย่างเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากร แหล่งทุน บริการสาธารณะของรัฐ และโอกาสในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้ตนเอง และสามารถสร้างผลิตภาพให้แก่สังคมได้ โดยกำหนดกิจกรรมสนับสนุนและเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริการของศูนย์บริการคนพิการ โดยองค์กรด้านคนพิการและปรับปรุงรูปแบบการพิจารณาการใช้เงินของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจากลักษณะ project-based เป็น unit-cost โดยเน้นโครงการที่เป็น การเสริมสร้างอาชีพคนพิการที่ไม่สามารถทำงานในสถานประกอบการได้ หรือคนพิการที่ประกอบอาชีพอิสระ และมีตัวชี้วัดที่กำหนดเกี่ยวกับคนพิการ ครอบครัวคนพิการ องค์กรด้านคนพิการ ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนฯ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การมีระบบประกันคุณภาพและติดตามประเมินผลกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และคนพิการวัยแรงงาน ได้รับการพัฒนาผ่านกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

2.2.2 หลักการบริหารกองทุน สปสช.

- 1) การสร้างความเป็นธรรมต่อประชาชนและผู้ป่วยที่จะได้รับบริการสาธารณสุข
- 2) การเพิ่มประสิทธิผลและคุณภาพผลงานบริการสาธารณสุข
- 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการร่วมดำเนินงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและบริการสาธารณสุข
- 4) สนับสนุนการจัดบริการที่สอดคล้องกับนโยบายการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social distancing) และลดความแออัดในหน่วยบริการ ภายใต้สถานการณ์ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา เช่น บริการส่งยาไปที่บ้านผู้ป่วย บริการ Telemedicine บริการรับยาที่ร้านยาสุขภาพชุมชน บริการรักษามะเร็งลำไส้ด้วยยาเคมีบำบัดที่บ้านผู้ป่วย เป็นต้น
- 5) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเงินกองทุน โดย
 - ให้มีการบริหารเป็นวงเงินแบบมีเพดานระดับเขตตามเขตความรับผิดชอบของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต (Global budget ระดับเขต) ภายใต้ความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการหลักประกันสุขภาพระดับเขต (อปสช.) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคคลสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงการพัฒนาบริการสาธารณสุขในเขตพื้นที่ที่ไม่มีหน่วยบริการเพียงพอหรือมีการกระจายหน่วยบริการอย่างไม่เหมาะสม
 - แนวทางการจ่ายค่าใช้จ่ายเงินกองทุน เป็นการจ่ายสำหรับการบริการสาธารณสุขและการสนับสนุน และส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุข ทั้งนี้ การจ่ายเป็นเงินจะจ่ายแบบเหมาจ่ายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด จ่ายตามปริมาณงานที่เรียกเก็บภายหลังการให้บริการ จ่ายตามโครงการที่กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ

และมีการนำร่องจ่ายตามหลักการดูแลสุขภาพโดยเน้นคุณค่า (Value-based Health Care) ซึ่งอาจบูรณาการจ่ายค่าใช้จ่ายร่วมกับรายการบริการประเภทต่างๆ ได้ โดย สปสช.กำหนด การกำกับ การตรวจสอบและประเมินผล

- กำหนดให้มีเครือข่ายหน่วยบริการด้านยาและเวชภัณฑ์ ทำหน้าที่จัดหาและสนับสนุนยา วัคซีน เวชภัณฑ์ อวัยวะเทียม และอุปกรณ์ทางการแพทย์ ที่จำเป็นตามโครงการพิเศษ ให้แก่หน่วยบริการอื่นในเครือข่าย ตามแผนและวงเงินการจัดหายา วัคซีน เวชภัณฑ์ อวัยวะเทียม และอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นตามโครงการพิเศษ ที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเห็นชอบ (แผนและวงเงินการจัดหาฯ) โดยให้เครือข่ายหน่วยบริการด้านยาและเวชภัณฑ์มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายจากกองทุน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมความต้องการของภาครัฐและแผนปฏิบัติการบูรณาการให้สามารถจ่ายค่าใช้จ่ายเงินกองทุนสำหรับรายการนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์หรือผลงานจากการบูรณาการจีโนมิกส์ประเทศไทย ที่สนับสนุนหรือใช้ในการบริการสาธารณสุขที่ภาครัฐพัฒนาได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ สปสช.กำหนด

- การจ่ายค่าใช้จ่ายเงินกองทุนตามปริมาณงานที่เรียกเก็บภายหลังจากให้บริการให้เป็นไปตามมาตรการเพื่อรักษาวินัยการเรียกเก็บค่าบริการในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด

- การให้บริการสาธารณสุขที่เป็นโครงการเฉพาะหรือโครงการพิเศษอาจให้หน่วยบริการเครือข่ายหน่วยบริการ หน่วยบริการที่รับการส่งต่อผู้รับบริการ องค์กรชุมชน องค์กรเอกชนและภาคเอกชนที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการแสวงหาผลกำไร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้ทำกิจการในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามแนวทางที่ สปสช.กำหนด โดยให้ทำสัญญาหรือข้อตกลงหรือโครงการดำเนินงานและผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่จะส่งมอบกับ สปสช.

- กำหนดมาตรการกำกับและเร่งรัดการใช้เงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติทุกระดับ รวมทั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ และกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัด

- ให้ สปสช.เสนอของบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม สำหรับรายการบริการที่มีการจ่ายแบบระบบปลายเปิด เช่น รายการบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว เฉพาะประเภทบริการกรณีเฉพาะและบริการเจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤต มีสิทธิทุกที่ (Universal Coverage for Emergency Patients: UCEP) และรายการค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ภายหลังจาก ติดตาม กำกับ และควบคุม/ปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน และหากมีผลงานบริการมากกว่าเป้าหมายที่ได้รับงบประมาณหรือเงินงบประมาณที่ได้รับในปีงบประมาณ 2564 ไม่เพียงพอ

- ในระหว่างปีงบประมาณหากเงินที่กำหนดในรายการและประเภทบริการใดไม่เพียงพอเนื่องจากผลงานบริการมากกว่าเป้าหมายที่ได้รับงบประมาณหรือกรณีจำเป็นอื่นให้ สปสช. ใช้เงินกองทุนจากรายการและประเภทบริการอื่นจ่ายไปก่อน และในช่วงปลายปีงบประมาณ หากจ่ายหรือประมาณการจ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เสร็จสิ้นตามเป้าหมายของปีงบประมาณ 2564 แล้ว ให้ สปสช.จ่ายเงินที่อาจเหลือในภาพรวมทุกรายการและประเภทบริการคืนเข้ารายการและประเภทบริการอื่นที่ยังมีจ่ายในระหว่างปีงบประมาณก่อนและหากไม่เพียงพอให้ของบประมาณทดแทนในปีถัดไปหากมีเงินเหลือจึงจ่ายตามผลงานการใช้บริการหรือตามจำนวนประชากรให้หน่วยบริการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลแนวคิดดังกล่าวจึงเห็นว่า หลักการที่น่าสนใจของกองทุน สปสช. ที่นำมาใช้ในการบริหารกองทุน ฯ และหลักการของการปฏิรูปกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เห็นว่าควรนำฐานคิดวิเคราะห์ในเรื่องต่างๆเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้แก่

1. หลักการมีส่วนร่วม สืบเนื่องจากมีความสอดคล้องกับข้อเรียกร้องในการมีส่วนร่วมของคนพิการในบริบทต่าง ๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักคิดเรื่องของการมีส่วนร่วมของคนพิการทุกประเภทมาใช้ในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง รวมถึงการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายการกลั่นกรองเงินสนับสนุนโครงการการบริหารจัดการกองทุน เป็นต้น

2. การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการกองทุน ฯ โดย สปสช. กำหนดให้มีการบริหารเป็นวงเงินแบบมีเพดาน ซึ่งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ อาจกำหนดเป็นขนาดของโครงการที่ให้การสนับสนุนทั้งโครงการขนาดเล็ก โครงการขนาดกลาง โครงการขนาดใหญ่ ตลอดจนการกระจายอำนาจในการพิจารณาเงินในระดับต่างๆ เพื่อความคล่องตัว ความรวดเร็ว และทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวก

3. เรื่องแนวทางการจ่ายค่าใช้จ่ายเงินกองทุน เห็นด้วยกับหลักการในเรื่องของการกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในรายการต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกับอัตราค่าใช้จ่ายของเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงไป และการพิจารณาในเรื่องการสนับสนุนการอุปการณที่เอื้อประโยชน์ต่อคนพิการในการดำรงชีวิตหรือการส่งเสริมทุนสนับสนุนในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกต่อคนพิการ

4. การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม มาช่วยในการบริหารจัดการกองทุน เช่น ระบบการชำระหนี้ ติดตามหนี้ ระบบการยื่นขอรับการสนับสนุนโครงการ ระบบการจัดหางานของคนพิการกับสถานประกอบการ เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว ยังเห็นว่า การนำหลักวินัยการเงิน การคลังมาเป็นหลักปฏิบัติอย่างเคร่งครัด การเร่งรัดติดตามหนี้สิน การติดตามการประเมินผลการสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่อง ทั้งระยะสั้น ระยะยาว และการวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยติดตาม กำกับ และควบคุม/ปรับประสิทธิภาพการดำเนินงานก็จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานได้อย่างดียิ่งด้วย

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

มีแนวทางหลัก ประกอบด้วย 2 แนวทาง ดังนี้

1. การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้สามารถบริหารเงินที่มีอยู่ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างแท้จริง และเป็นธรรม

1.1 การสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีแนวทาง ดังนี้

1) กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยกองทุนฯ ควรเสนอต่ออนุกรรมการบริหารกองทุนฯ ในการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาโครงการให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานแบบบูรณาการเชิงรุกที่มุ่งเป้าหมายเฉพาะชัดเจน วัดผลได้เชิงยุทธศาสตร์สร้างผลลัพธ์และผลกระทบที่เป็นรูปธรรม

ต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เช่น โครงการสำคัญตามนโยบายที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ หรือตอบสนองของคนพิการโดยรวม และกำหนดขนาดของโครงการที่ให้การสนับสนุน และกรอบอัตราเงิน รวมทั้งการกระจายอำนาจในการพิจารณาอนุมัติกรอบวงเงินไปยังคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระดับจังหวัด เพื่อให้มีความคล่องตัว รวดเร็วในการพิจารณา กลั่นกรอง และการอนุมัติ และองค์กรคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากกองทุนฯ ได้ง่ายขึ้น

2) กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ต้องปรับปรุง“แนวทางการปฏิบัติเพื่อขอรับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ” และ “คู่มือการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ” โดยเฉพาะการทบทวนอัตราค่าใช้จ่ายในแต่ละรายการที่ต้องสอดคล้องกับราคาในท้องตลาดและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ให้มีความเหมาะสม และดำเนินการทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลัง เพื่อให้การสนับสนุนโครงการฯ สามารถดำเนินการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คุ่มค่า เป็นไปแนวทางการปฏิบัติที่มีความเป็นธรรม โปร่งใส อนึ่งการปรับปรุงคู่มือ หลักเกณฑ์ต่างๆ ควรมีการทบทวนให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกถ้วนหน้า โดยการอธิบายรายละเอียดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขค่าใช้จ่ายต่าง ๆ พร้อมยกกรณีตัวอย่างรายการค่าใช้จ่ายและอัตราเงินแต่ละรายการที่ปฏิบัติได้และปฏิบัติไม่ได้ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ไร้ความกังวล เช่น การให้ผู้เสนอโครงการมีสิทธิชี้แจงต่อคณะทำงานพิจารณากลั่นกรองโครงการและคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯ การสนับสนุนบทบาทคนพิการไทยต่อการทำงานอย่างยั่งยืน เป็นต้น

1.2 พัฒนาระบบดิจิทัลและระบบฐานข้อมูล โดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในหลักการของการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของคนพิการให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน คนพิการไม่ตกหล่น เพื่อประโยชน์ต่อการเข้าถึงสิทธิของคนพิการในด้านต่างๆ รวมถึงการใช้ระบบดิจิทัลเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน และการยกระดับคุณภาพการทำงานของกองทุนฯ และเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการจากกองทุนฯ เช่น การยื่นคำขอกู้ยืมเงินหรือขอการสนับสนุนโครงการ การตรวจสอบสถานการณ์กู้ยืมเงิน หรือขอการสนับสนุนโครงการ ตรวจสอบสถานะหนี้ และการชำระหนี้ เป็นต้น โดยคำนึงถึงระบบการจัดการฐานความรู้ (Knowledge-based Management System) การจัดเก็บข้อมูลและรายงานต่างๆ ที่กองทุนให้เงินสนับสนุน เป็นไฟล์เอกสารทั้ง .doc หรือรูปแบบอื่นที่คนพิการเข้าถึงได้ และ pdf สำหรับผู้ที่ต้องการงานที่เหมือนต้นฉบับ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ในการค้นข้อมูลและนำไปใช้งานให้เกิดประโยชน์ต่อไป

1.3 กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ควรมุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกองทุนฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีบุคลากรที่มีความเป็นมืออาชีพ มีความเชี่ยวชาญทักษะด้านการเงิน ความรู้เกี่ยวกับระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในแต่ละประเภท และแสดงขั้นตอนการทำงาน การตรวจสอบอย่างละเอียด และเป็นปัจจุบัน รวมถึงการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง จัดทำเป็นแผนพัฒนาบุคลากร และให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง มีการกำหนดแนวทางสำหรับเส้นทางความก้าวหน้าในหน้าที่เพื่อรักษาบุคลากรของกองทุนให้สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

1.4 กองทุนฯ ควรต้องพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงและใช้จ่ายเงินกองทุน ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์และเอื้อต่อการบริหารจัดการต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนฯ ได้แก่ ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาประโยชน์ และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, หลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการสมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยและองค์กรคนพิการแต่ละประเภท, ระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นต้น

1.5 โดยที่รายได้ของกองทุนฯ ส่วนหนึ่งมาจากการจ้างงานคนพิการ ซึ่งการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ควรมีแนวทางในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลกลางร่วมกันระหว่างกรมการจัดหางาน กับ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อให้ทั้งสถานประกอบการและคนพิการสามารถหาแหล่งงาน และคนพิการแต่ละประเภทที่ประสงค์ทำงานได้

2) ควรสร้างแรงจูงใจให้นายจ้างและผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้สะดวก และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายต่อหน่วยงานของรัฐ ที่ต้องจ้างงานคนพิการ ตามมาตรา 33 มาตรา 34 และมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม อันจะส่งผลให้กองทุนฯ สามารถจัดเก็บและบริหารกองทุนได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน การปรับเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้กับผู้ประกอบการที่ดำเนินมาตรการส่งเสริมการมีงานทำของคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรณีจ้างงานคนพิการตามมาตรา 33 จากเดิมหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า ให้เพิ่มเป็น 3 เท่า โดยสิทธิประโยชน์ทางภาษีตามมาตรา 34 และมาตรา 35 ให้คงไว้เท่าเดิม

3) กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ควรร่วมมือกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อให้มีความสำคัญต่อการฝึกอาชีพให้กับคนพิการ ให้สามารถประกอบอาชีพ สร้างรายได้ในการเลี้ยงดูตนเอง และครอบครัว ทั้งในรูปแบบที่จะไปเป็นลูกจ้าง และผู้ประกอบการกิจการโดยคนพิการนั่นเอง และที่สำคัญ กรณีที่คนพิการจะกู้เงินไปประกอบอาชีพควรสร้างความรู้ ทักษะความชำนาญ และตลาดรองรับเพื่อมิให้การประกอบกิจการนั้นไม่ประสบผลสำเร็จหรือไม่ยั่งยืน

2. โครงสร้างการบริหารจัดการของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้แก่ การปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯ เพื่อให้ผู้แทนขององค์กรคนพิการแต่ละประเภทได้เข้ามามีส่วนร่วม และเป็นตัวแทนของคนพิการแต่ละประเภทอย่างแท้จริง เพื่อเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน หลักเกณฑ์เงื่อนไขการขับเคลื่อนกองทุนฯ และการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

โดยแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556

1) ปรับปรุงบทนิยามตามมาตรา 4 โดยปรับปรุงความหมายของคำว่า “คนพิการ” “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” “การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” และคำว่า “องค์กรคนพิการแต่ละประเภท”

ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และเพิ่มบทนิยามคำว่า “การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ” และ “องค์กรคนพิการอื่น” เพื่อให้มีขอบเขตชัดเจน เพื่อการเข้ามามีส่วนร่วมและการบังคับใช้กฎหมาย

2) ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงชื่อกระทรวงใหม่โดยแก้ไขความตามมาตรา 5 และกำหนดให้หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการสรรหาผู้แทนองค์กรคนพิการแต่ละประเภทให้เป็นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนดในมาตรา 5 และปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามความใน (3) (5) (6) (7) และ (9) ของมาตรา 6 เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติที่แก้ไขในเรื่องต่างๆ

3) กำหนดให้องค์กรคนพิการอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตามมาตรา 5 และกำหนดให้มีสตรีพิการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นอนุกรรมการตามมาตรา 11 ให้สอดคล้องกับแนวทางของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิคนพิการที่ประเทศไทยร่วมเป็นภาคี

ปัจจัยที่ผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินการตามข้อเสนอ

ในการดำเนินการตามข้อเสนอ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้สามารถบริหารเงินที่มีอยู่ ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปัจจัยที่มีผลกระทบมีดังนี้

1) การมีข้อมูลที่เพียงพอ ทั้งข้อมูลของคนพิการที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน โดยต้องมีการสำรวจข้อมูลเชิงลึก ในด้านของจำนวนคนพิการ สภาพปัญหาความต้องการ และอุปสรรคที่เป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงการใช้ประโยชน์ของกองทุนฯ จะส่งผลให้คนพิการได้รับการจดทะเบียน และมีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการของคนพิการนั้น ป้องกันคนพิการที่ตกหล่นและเข้าไม่ถึงสิทธิต่างๆ

2) การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งคนพิการ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ หน่วยงานของรัฐ และเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กลไกการดำเนินงานในสัดส่วนที่เหมาะสม ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการแก้ไขที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง เมื่อเข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยวิเคราะห์ปัญหาข้อติดขัด หรือข้อจำกัดในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากกองทุนได้ และกองทุนเองก็จะเป็นกลไกที่สามารถส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการได้อย่างแท้จริง

3) การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการจัดการการเงินการคลัง มีการตรวจสอบข้อมูลการเงิน การใช้จ่ายเงิน การกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด และเป็นปัจจุบัน ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของคนทำงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งทักษะ ความสามารถ และกรอบคิดในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์

4) การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติมอย่างจริงจัง โดยเฉพาะเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกองทุนฯ ที่มุ่งไปถึงสิทธิประโยชน์ของคนพิการ และการมีส่วนร่วมของคนพิการรวมถึงหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานของรัฐ และเอกชน โดยมีการดำเนินการทั้งในเรื่องของมาตรการทางการบริหาร การขอความร่วมมือจ้างงานคนพิการ จนไปถึงขั้นการดำเนินทางกฎหมายอย่างจริงจัง เมื่อไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด

จากประเด็นดังกล่าวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะมีผลกระทบให้การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย ประสบความสำเร็จ แต่ถ้าขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไปอาจทำให้การแก้ปัญหาไม่สำเร็จ มีข้อโต้แย้ง หรือผิดทิศผิดทางเนื่องจากการขาดข้อมูล ขาดการมีส่วนร่วม ขาดความร่วมมือ หรือการบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่เพียงพอ เป็นต้น จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงปัจจัยของผลกระทบดังกล่าวอย่างจริงจัง

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ

1) อันดับแรกภาวะผู้นำจะต้องมีธรรมาภิบาลในการบริหาร โดยยึดการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพราะเนื่องจากกองทุนฯ มีเงินจำนวนมาก ต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากกองทุน และ ป้องกันมิให้ใครแสวงหาประโยชน์จากกองทุน

2) การมีวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนภารกิจของกองทุนฯ กล้าเปลี่ยนแปลง กล้าตัดสินใจ และมีกลยุทธ์ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน เนื่องจากกองทุนฯ มีความยืดหยุ่นกับประโยชน์ การขับเคลื่อนข้อเสนอที่มุ่งเปลี่ยนแปลง ย่อมกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียของกองทุนฯ

3) ควรต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเงินการคลัง การจัดการ บริหารความเสี่ยง รวมถึงเป็นผู้นำ ในการนำนวัตกรรมใหม่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับกองทุนได้ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

4) มีทักษะในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้อง และมีศิลปะการสื่อสารเพื่อโน้มน้าว ความสามารถในการประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายการทำงาน องค์กรคนพิการ ทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ได้

5) มีความสามารถในการบริหารและการสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำจะต้องสามารถจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เงินทุน บุคลากร และเวลา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรกำลังดำเนินการตามแผนที่วางไว้ และสามารถแก้ไขปัญหา เป็นภาวะที่ผู้นำจะต้องสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานต่อไปได้อย่างราบรื่น

6) เป็นผู้นำที่มีความยืดหยุ่น โดยสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และเหมาะสม สามารถปรับเปลี่ยนความคิด โน้มน้าว กระตุ้นสมาชิกในทีมให้ทำงานจนบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สามารถพัฒนาเทคนิคและวิธีการทำงานให้พร้อมรับการปรับเปลี่ยนอย่างคล่องแคล่องว่องไวตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.แผนปฏิบัติการ
ราชการระยะ 5ปี พ.ศ. 2566-2570 .กรุงเทพมหานคร:อารีรัตน์การพิมพ์ ,2565.

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.รายงาน
ประจำปี 2565 .กรุงเทพมหานคร:กองยุทธศาสตร์และแผนงาน,2565.

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.รายงานผล
การดำเนินงานกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำปี 2566.กรุงเทพมหานคร:
กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ,2567.

คณะกรรมการการพัฒนาศักยภาพ และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา.
รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิรูปกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.
กรุงเทพมหานคร:สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา,2565.

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2556

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.คู่มือการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติปีงบประมาณ
2564.กรุงเทพมหานคร,สิงหาคม 2564.

อัญมณี บุรณกานนท์ และคณะ, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัย “ การขับเคลื่อนกองทุนด้านการ
พัฒนาสังคมในประเทศไทย”. สถาบันวิจัยให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,กุมภาพันธ์
2557.

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.โครงการศึกษาสถานการณ์และพัฒนาแบบจำลองทางการเงินของกองทุน
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ,2565.

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานพระราชบัญญัติกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สมเด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับ
มีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด
เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป
 ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์ประกาศกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือ

ความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๖๑ ก/หน้า ๘/๒๗ กันยายน ๒๕๕๐

อาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการการส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“องค์กรคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ

“ผู้ช่วยคนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้ความช่วยเหลือคนพิการเฉพาะบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่สำคัญในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้อำนวยการ”^๒ หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนองค์กรคนพิการแต่ละประเภทจำนวนเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกขององค์กรคนพิการนั้น และผู้ทรงคุณวุฒิอีกหกคนซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ

^๒ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ผู้อำนวยการ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ให้ผู้อำนวยความสะดวก เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

[คำว่า “ผู้อำนวยความสะดวก” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖]

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย แผนหลัก และโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวต้องคำนึงถึงพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ด้วย

(๒) ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๒๐ (๖) มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

(๓) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายหรือกฎหมายอื่นใดของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อคนพิการ

(๔) กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เงินอุดหนุน สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๕) วินิจฉัยและมีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

(๖) พิจารณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๗) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุน ระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการตัดหนี้เป็นสูญโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) จัดกิจกรรมหลักระดับชาติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๙) อนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้เงินกองทุน ในส่วนที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๑๐) กำหนดมาตรฐาน ให้การรับรองหรือเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๗ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายใน
หกสิบวันในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น
อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่
กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรี
แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำ
โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) นายกรัฐมนตรีให้ออก

มาตรา ๙ ในกรณีที่กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ
ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ทั้งนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมี
วาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่
ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๐ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รอง
ประธานกรรมการทำหน้าที่แทน ถ้ารองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติ
หน้าที่ได้ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งใน
การลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็น
เสียงชี้ขาด

ให้มีการประชุมคณะกรรมการไม่น้อยกว่าปีละสามครั้ง

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เป็น
การทั่วถึงให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตามประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการ
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัดและคณะอนุกรรมการอื่น เพื่อ
พิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

องค์ประกอบ คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม และการดำรงตำแหน่งและการพ้น
จากตำแหน่งของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

คณะอนุกรรมการแต่ละคณะตามวรรคหนึ่งให้มีคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๘ อย่างน้อยหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการ

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒^๓ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีผู้อำนวยการซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติราชการของสำนักงาน

มาตรา ๑๓ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ส่วนราชการ หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศในการดำเนินงาน การทำงานร่วมกันในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานด้านคนพิการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๒) สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการ สถานการณ์ของคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อประโยชน์ต่อการป้องกัน การรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และจัดทำแผนงาน วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ประเมินผลเสนอต่อคณะกรรมการ

(๓) จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(๔) สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการเพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการ ตลอดจนสนับสนุนและประสานงานให้หน่วยงานของรัฐจัดงบประมาณให้แก่องค์กรด้านคนพิการ เพื่อดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๔/๑)^๔ ตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนพิการให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก สวัสดิการ และความช่วยเหลืออื่นตามความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๓/๑^๕ ในการตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อสำนักงานพบว่าหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ให้สำนักงานแจ้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลดังกล่าวให้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด

^๓ มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^๔ มาตรา ๑๓ (๔/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^๕ มาตรา ๑๓/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้สำนักงานดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ ให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการต่อไป

(๒) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาสั่งการเพื่อใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายนั้น หากหน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้งละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าจนอาจเกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่คนพิการ ให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายกับองค์กรเอกชนหรือบุคคลนั้น และให้ดำเนินการตาม (๑) กับหน่วยงานของรัฐต่อไป ทั้งนี้ มติของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือแจ้งให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความเห็นในการปฏิบัติงาน ส่งผู้แทนมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

มาตรา ๑๕ การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการจะกระทำมิได้

การกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นกระทำการที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย

การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะสนับสนุนให้กระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง แต่ผู้กระทำการนั้นจะต้องจัดให้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้

มาตรา ๑๖ คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามมาตรา ๑๕ มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การร้องขอตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่น อันมิใช่ตัวเงินให้แก่คนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ และหากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการนั้น

เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการร้องขอ การรวบรวมพยานหลักฐาน การไกล่เกลี่ย และการวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งคณะกรรมการอาจจัดให้มีคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการปฏิบัติหน้าที่แทนได้ ทั้งนี้ องค์ประกอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และค่าตอบแทนของคณะกรรมการหรือผู้ไกล่เกลี่ยให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด^๖

มาตรา ๑๗ ในการใช้สิทธิตามมาตรา ๑๖ คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการอาจขอให้องค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร้องขอหรือฟ้องคดีแทนได้

การฟ้องคดีตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง ไม่ว่าคนพิการเป็นผู้ฟ้องเองหรือองค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ฟ้องแทน ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา ๑๘ ให้สำนักงานเป็นสำนักงานทะเบียนกลางสำหรับคนพิการในกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้อำนวยการเป็นนายทะเบียนกลาง สำหรับจังหวัดอื่นให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนจังหวัดสำหรับคนพิการในจังหวัดของตนอีกหน้าที่หนึ่ง โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นนายทะเบียนจังหวัด

[คำว่า “ผู้อำนวยการ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖]

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา ๒๐ คนพิการอาจยื่นคำขอมอบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คนพิการเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถหรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาลหรือผู้ดูแลคนพิการ แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอแทนก็ได้ แต่ต้องนำหลักฐานว่าเป็นคนพิการไปแสดงต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด แล้วแต่กรณี ด้วย

การยื่นคำขอมอบัตรประจำตัวคนพิการ การออกบัตร การกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการ การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสละสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด^๗

^๖ มาตรา ๑๖ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^๗ มาตรา ๑๙ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ในกรณีที่บัตรประจำตัวประชาชนสามารถบรรจุข้อมูลคนพิการได้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บัตรประจำตัวประชาชนแทนบัตรประจำตัวคนพิการ^๘

มาตรา ๑๙/๑^๙ คนพิการซึ่งไม่มีสถานะการทะเบียนราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร อาจได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมตามหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากรัฐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๐ คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

(๒) การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

(๓) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

(๔) การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

(๕) การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตรายได้ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายความว่าต่างแก่ต่างคดี ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง

(๗) บริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

^๘ มาตรา ๑๙ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^๙ มาตรา ๑๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

(๘) สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

(๙) การจัดสวัสดิการเบียดความพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

(๑๐) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ผู้ช่วยคนพิการ ให้มีสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียมตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ มีสิทธิได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีสถานสงเคราะห์เอกชนจัดที่อยู่อาศัยและสวัสดิการให้แล้ว รัฐต้องจัดเงินอุดหนุนให้แก่สถานสงเคราะห์เอกชนนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับบริการให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรมทักษะ การเลี้ยงดู การจัดการศึกษา การส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ ตลอดจนความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อให้ตนเองได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

คนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี ตามที่กฎหมายกำหนด

องค์กรเอกชนที่จัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ตามมาตรา ๖๑ มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๐/๑^{๑๐} เพื่อประโยชน์ในการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ คนพิการอาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อคณะกรรมการ สำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อกำหนดมาตรการให้คนพิการได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องจัดให้มี สนับสนุน อำนวยความสะดวก หรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้คนพิการสามารถใช้สิทธิได้ตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

(๔) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐชี้แจงรายละเอียดและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารหรือใช้สิทธิประโยชน์ของตนได้

(๕) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนดำเนินการแก้ไขกฎหรือระเบียบ แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม แล้วแต่กรณี เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด

^{๑๐} มาตรา ๒๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ในกรณีที่คนพิการไม่สามารถดำเนินการด้วยตนเองได้ ให้ผู้ดูแลคนพิการหรือองค์กร
ด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการแทนได้

ในกรณีหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการภายในระยะเวลา
อันสมควรตามที่มีการร้องขอ ให้คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการหรือองค์กรด้านคนพิการมีสิทธิร้องขอให้
สำนักงานดำเนินการตามมาตรา ๑๓/๑ ได้

มาตรา ๒๐/๒^{๑๑} ให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ
ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากคณะกรรมการตามมาตรา ๖ (๑๐) มีสิทธิดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อคณะกรรมการหรือสำนักงาน เพื่อปรับปรุงสิทธิประโยชน์แก่
คนพิการเพิ่มขึ้น

(๒) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมหรือ
ให้บริการแก่คนพิการให้ได้รับสิทธิอย่างครบถ้วน

(๓) เรียกร้องแทนคนพิการให้ได้รับสิทธิสำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ให้ความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตาม
พระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้บริการจัดหางานและส่งเสริมการมีงานทำให้แก่คนพิการ โดยอาจได้รับเงิน
อุดหนุนจากกองทุน

(๖) ให้บริการหรือจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการกีฬาหรือนันทนาการสำหรับคนพิการ
โดยอาจได้รับการสนับสนุนจากรัฐ

(๗) ประสานงานเกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์แก่คนพิการ
ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

(๘) ขอใช้ที่ราชพัสดุหรือทรัพย์สินอื่นของทางราชการเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และอาจได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นตามกฎหมาย
ว่าด้วยการนั้น

(๙) ดำเนินการตามที่สำนักงานมอบหมายเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๓) ถึง (๙) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๐/๓^{๑๒} ให้จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและ
พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

ราชการส่วนท้องถิ่นอาจจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการตามวรรคหนึ่งได้โดยใช้
งบประมาณของตนเอง

การจัดตั้งและการยกเลิก การกำหนดประเภทองค์กร มาตรฐานการดำเนินการ และ
คุณสมบัติของผู้ดำเนินการศูนย์บริการคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่

^{๑๑} มาตรา ๒๐/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๖

^{๑๒} มาตรา ๒๐/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๖

คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ให้ศูนย์บริการคนพิการได้รับการสนับสนุนด้านการเงินหรือด้านอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด หรือได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐/๔^{๑๓} ให้ศูนย์บริการคนพิการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สำรวจ ติดตามสภาพปัญหาคนพิการ และจัดทำระบบข้อมูลการให้บริการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(๒) ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ และความช่วยเหลือตามที่คนพิการร้องขอ และตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด รวมทั้งการให้คำปรึกษาหรือช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิประโยชน์แก่คนพิการ

(๓) เรียก ร้องแทนคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การฝึกอาชีพ และการจัดหางานให้แก่คนพิการ

(๕) ให้ความช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตามความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล

(๖) ประสาน คัดกรอง ส่งต่อ และให้ความช่วยเหลือคนพิการหรือผู้ที่มีแนวโน้มว่าจะพิการให้ได้รับการดูแลรักษาพยาบาลที่เหมาะสม

(๗) ประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเพื่อให้ความช่วยเหลือคนพิการตามประเภทความพิการ

(๘) ติดตามและประเมินผล และรายงานเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ และการดำรงชีวิตของคนพิการ

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการหรือสำนักงานมอบหมาย

การให้บริการแก่คนพิการ ให้ศูนย์บริการคนพิการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อได้รับการร้องขอจากศูนย์บริการคนพิการ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองคนพิการเป็นสำคัญ ในกรณีที่มีปัญหาการดำเนินการ ให้ศูนย์บริการคนพิการรายงานต่อสำนักงานเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยหรือดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของศูนย์บริการคนพิการแต่ละประเภท การดำเนินงาน และการให้บริการแก่คนพิการของศูนย์บริการคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

^{๑๓} มาตรา ๒๐/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจจัดสรรงบประมาณของตนเองเพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ ทั้งนี้ การบริหารกองทุน การจัดการกองทุน และการอนุมัติการจ่ายเงิน ราชการส่วนท้องถิ่นอาจนาระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดมาใช้บังคับโดยอนุโลมก็ได้^{๑๔}

มาตรา ๒๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใดมีหน้าที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น

มาตรา ๒๓ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมและการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

มาตรา ๒๔ กองทุน ประกอบด้วย

(๑) ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ และรายได้ในกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่โอนมาตามมาตรา ๔๒

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้ ให้รัฐบาลจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๔) เงินรายได้จากการออกสลากหรือที่ได้มาจากการจัดกิจกรรม

(๕) เงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔

(๖) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(๗) รายได้จากการขาย การลงทุน หรือการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน

(๘) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน หรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือนิติกรรม

นิติกรรม

(๙) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่กฎหมายกำหนด

(๑๐) รายได้อื่น

เงินและทรัพย์สินของกองทุนตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน

การบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเข้ากองทุน ให้ผู้บริจาคมำไปหักลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีได้ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข

^{๑๔} มาตรา ๒๑ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนเก้าคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์การคนพิการอย่างน้อยเจ็ดคนเป็นอนุกรรมการ และให้ผู้อำนวยการ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

[คำว่า “ผู้อำนวยการ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖]

มาตรา ๒๖ ให้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติโครงการ กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่าย เพื่อสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่ คณะอนุกรรมการตามประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประจำจังหวัดหรือคณะอนุกรรมการอื่นเสนอ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

การดำเนินการตาม (๒) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนอาจมอบหมายให้ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง แทนได้^{๑๕}

มาตรา ๒๗^{๑๖} ให้สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยและองค์การคนพิการแต่ละประเภทได้รับเงินสนับสนุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการจากกองทุน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๗/๑^{๑๗} ให้องค์กรเอกชนมีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับเงินที่ได้รับ การอุดหนุนจากกองทุนตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด

มาตรา ๒๘ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการตัดหนี้เป็นสูญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๙ ให้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชี ตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

^{๑๕} มาตรา ๒๖ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^{๑๖} มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

^{๑๗} มาตรา ๒๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปี แล้วทำ
รายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๓๐ ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
จำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะกรรมการ
แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการเงิน การประเมินผล และการส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินผล
จำนวนสองคน และคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๙ อย่างน้อยหนึ่งคน เป็นกรรมการ
โดยมีรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็น
กรรมการและเลขาธิการ

ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่เป็นผู้แทนขององค์กรที่ได้รับเงิน
อุดหนุนจากกองทุนนี้

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมี
อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- (๒) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมีอำนาจเรียก
เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อ
ประกอบการพิจารณาประเมินผลได้

มาตรา ๓๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑
วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะอนุกรรมการ
บริหารกองทุนตามมาตรา ๒๕ และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
ตามมาตรา ๓๐ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะ
ของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้
ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถาน
ประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

มาตรา ๓๔ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงาน
ตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๒๔ (๕) ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้อง
นำส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่ง แต่ไม่ได้ส่ง ส่งล่าช้าหรือส่งเงินไม่ครบถ้วน ให้เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของจำนวนเงินที่ยังไม่ได้ส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๕^{๑๘} ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๓๖ ผู้อำนวยการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้อายัดทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งไม่ส่งเงินที่จะต้องส่งตามมาตรา ๓๔

การมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง จะกระทำได้อีกเมื่อได้ส่งคำเตือนเป็นหนังสือโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนำเงินส่งเข้ากองทุนหรือส่งเงินที่ค้างจ่ายภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการได้รับหนังสือนั้น และนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่จ่ายภายในเวลาที่กำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการอายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด ทั้งนี้ ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

[คำว่า “ผู้อำนวยการ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖]

มาตรา ๓๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่น ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

เจ้าของอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือผู้ให้บริการสาธารณะอื่น ซึ่งได้จัดอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

^{๑๘} มาตรา ๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

มาตรา ๓๘ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่จ้างคนพิการเข้าทำงานมากกว่า ร้อยละหกสิบของลูกจ้างในสถานประกอบการนั้น โดยมีระยะเวลาจ้างเกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปี ภาษีใดมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ในปีภาษีนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๙ ให้สำนักงานมีอำนาจประกาศโฆษณาข้อมูลการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ต่อสาธารณชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐจะพิจารณาให้สัมปทาน การส่งเสริมการลงทุน การประกาศเกียรติคุณ สินเชื่อ รางวัล เครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด แก่นายจ้าง หรือสถานประกอบการใดให้นำข้อมูลที่ได้ประกาศตามวรรคหนึ่งมาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ ต้อง ระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๔๑ ให้ถือว่าบัตรประจำตัวคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๒ ให้โอนบรรดาทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ และรายได้ที่ ประกอบเป็นกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ไปเป็นของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้โอนงบประมาณและบุคลากรของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ สังกัด สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาไปเป็นของสำนักส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

มาตรา ๔๓ ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับทำ หน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่า คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๔ ให้บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตาม พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้ง กับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
สาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงาน
เจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้
ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖^{๑๙}

มาตรา ๓ ให้แก้ไขคำว่า “เลขาธิการ” ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็น “ผู้อำนวยการ” ทุกแห่ง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังขาดมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการเพื่อแก้ไขปัญหาในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ จึงเป็นการสมควรกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีฐานะเป็นกรม และกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบให้คำแนะนํา และช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น รวมทั้งกำหนดให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมากขึ้น ตลอดจนกำหนดให้มีศูนย์บริการคนพิการเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริการ และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับการตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ปริญสินีย์/แก้ไข
วศิน/ตรวจ

๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๓

ปณตกร/เพิ่มเติม
๒ เมษายน ๒๕๕๖

ณัฐพร/ปรับปรุง
พลรัฐวิษ/ตรวจ

๖ มิถุนายน ๒๕๕๖

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

นางสาวลิษาภาณัจจ์ ศิไพบุณณาภาณัจจ์

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาตรี (สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต/ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์/ ปีที่สำเร็จการศึกษา 2543)
(นิติศาสตรบัณฑิต/ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช/ ปีที่สำเร็จการศึกษา 2550)
เนติบัณฑิตไทยสมัยที่ 63
- ปริญญาโท (สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารนโยบายและสวัสดิการ/
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ / ปีที่สำเร็จการศึกษา 2548)

ประสบการณ์การรับราชการ

- นักสังคมสงเคราะห์ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจันทบุรี
- นิติกร กองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ผู้อำนวยการกลุ่มงานเสริมสร้างหลักประกันความมั่นคงในครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- รองหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
- เลขานุการประจำปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผลงานทางวิชาการ

- การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2548
- มาตรฐานการดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยการฉกฉวยเงินบริจาค

รางวัล/ทุนการศึกษา

- ข้าราชการพลเรือนดีเด่น

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

- ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรม
กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์